

מי מרוויח ומי מפסיד

אספני המטבעות כתחביב, ובעיקר המשקיעים במטבעות לצורכי השקעה, מאוכזבים. אבל הם יכולים להרשות לעצמם. לרוב, מה "שתקוע" עוד יעלה, אם לא הערך האספני, לפחות ערך המתכת במטבע או במדליה. הסוחרים "יושבים" על מלאי ואין קונה, אפילו שהמחירים הם אטרקטיביים. בניגוד לבורסה לניירות ערך, לשוק המטבעות מערכת ציפיות וכללי מיסחר שונים. אך בתוך השפל הזה שירד על הענף, יש מי שמרוויח, והרבה מאוד. שמעתם על "החברה הממשלתית למדליות ומטבעות"? היא עושה עסקים

מדליה ממדכתי — שערי ירושלים
מוכרים היסטוריה וזה עובד

מצויינים. בעיקר בארצות-הברית. היא ייצאה 5.32 מיליון דולר בשנה האחרונה, גידול מרשים של 83% לעומת השנה הקודמת. חברה ממשלתית שמרוויחה מצויין, כאשר הענף כולו מפסיד, ראוייה לציון. בלי כל קשר לרווחים, הנפיקה החברה החודש מדליה חדשה, "שערי ירושלים". תראו איך מוכרים לנו פה ולהם שם, בחו"ל, היסטוריה בת זמננו. וזה עובד.

מט"ח

הריבית היא הקובעת

הפיחות המואץ של השקל, כלפי ה"מטבעות האירופיים וכלפי הדולר האמריקאי, נגמר השבוע. מה זה היה? זריקת עידוד לייצוא, או מכירת סוף העונה של מט"ח מסובסד, בעזרתו האדיבה של בנק ישראל? אל דאגה, עדיין המט"ח זול יחסית בארץ.

אבל מה קרה באירופה למטבעות האירופיים שהתחזקו כלפי הדולר? כל ה"מטבעות האירופיים עוסקים עכשיו בתחזית יות והערכות, אם מכירת סוף העונה של האירופיים כלפי הדולר, או החלשות של דולר כלפי האירופיים, זה עניין לטווח קצר, או אולי לטווח ארוך. כמה מהם יעשו פנסיה טובה רק מהשאלה, אחרים מהתשובות.

מומחים אומרים שהשיפור במטבעות האירופיים משקף שיפור בסיסי במאזני התשלומים של מדינות אירופה. אחרים אומרים: כן, אבל זה לא הכל, יש סיבה יותר טובה — העליה בשערי הריבית באירופה, שעה ששערי הריבית בארצות הברית נשארו קבועים עם נטיה לירידה. הפער בין שני שערי הריבית הצטמצם ובכך גרם להתחזקות של המטבעות האירופיים. האמריקאים לא התרגשו. ריביתם בטוחים שהריבית בארצם, ואז שוב שלא תרד, אלא תעלה שוב, ואז שוב יועמדו המטבעות האירופיים, "במקומם". זהב. אם תחליט הוועדה שמינה היא נשיא רגן בחיוב, והדולר יוצמד לבסיס הזהב, מה יהיה מחירו? כסף. קפיצות קלות מעלה מטה, ועדיין כדאי לקנות.

מוניות

כל מונית

והקופה שלה

באחד באוקטובר נכנסה לתקופה תק"נה המחייבת את כל בעלי המוניות ל"התקין קופה רושמת במוניותיהם. למרוץ על כיסם של בעלי המוניות, התייצבו

מונה קופה רושמת
המחיר 150,000 לירות

שלוש חברות המייצרות ומשווקות מונה משולב בקופה רושמת. המונה שהיה נהוג עד כה הראה רק את המחיר. עם הכנסת הקופה הרושמת, יקבל כל נוסע חשבונית מס ש"העתקה ישמש לצורכי מס-הכנסה. מחירו של המקר"ם (מונה קופה רושמת למונית) הוא כ-1000 דולר בכל שלוש החברות, ועם מע"מ מגיע המחיר ל-150 אלף לירות; אם נכפיל סכום זה ב-6200, כמספר המוניות בארץ, נגיע ל- סכום המתקרב למיליארד לירות. ועכשיו

הבורסה

סיכום: הטובים

הרעים ומה שביניהם

מראשית השנה נתנו מניות בל"ל תשואה ריאלי (לאחר ניכוי האינפלציה) של 45%; מניות "בנק הפועלים" נתנו תש"ר אה ריאלי של 28%, ואי-דיבי 27%. תופעה שניה, מיוחדת לשנה זו, היא הגידול העצום בפעילות הספקולטיבית של קבוצות שעבדו על מניות "מסומנות". אם ניקח שני מרכיבים אלה, כאשר מניות הבנקים מהוות 70% מהשוק, ו- המסומנות 20%-15% מהשוק, נשאר מעט מאוד לבחירה עניינית. כמו שאמר לי יועץ בריטי לענייני פיננסים, לאחרונה: אצלכם זה לא בורסה, זה קזינו לאומי.

מה הלאה

באוקטובר תהיה בורסה רעה. הבנקים יהיו מחוץ למישחק. המניות המסומנות לא. אתם לא קוראים מאזנים? גם אני לא. אבל כותרות כדאי לקרוא: המאפיין הוא ירידה ריאלי ברווחיות של חברות בריאות. ראו את החברה המרכזית, את כלל תעשיות, דלק זעוד. זה סימן לא מעודד. אבל לא רק זה, ההזרמה קרוב לודאי שתקטן, ההכנסה הפנויה תקטן אף היא. הספיגה באמצעות ההנפקות ממשיכה לרוץ, וגם קניית עשרת אל-פים מכוניות בחודש אחד מוציאה מ"השוק סכומים ענקיים. בקיצור, יהיה פחות כסף, הרבה פחות.

במה להשקיע

לא בצמודים. הצמודים היום יקרים. מחירים הגבוה משקף כבר את הציפיות לממדים גבוהים בחודשים הקרובים. לא צפוי רווח יתר מצמודים, לכל היותר יע"ה המשקיע את המדד. מה כן? להשקיע במניות הבנקים. זהו המפלט הבטוח. אולי גם במט"ח, פחות מהמדד בוודאי שלא יעשו, ואולי קצת יותר. על "המסומנות" תשאלו את ה"יועצים, גם שם יש לפעמים מציאות של חג.

סיפורים חשובים

● לפני למעלה מחודש כתבתי במדור זה של "אררט" התקינו מנועי דיזל. עכשיו הם עומדים להודיע על מאות אחוזי הטבה.

● "בנין" למשכנתאות (בעלות, בנק הפועלים ו"הבנק לבניה"): סך כל ה"מניות הרשומות למסחר בבורסה הוא 28,000,000 ע"ג, אלה מייצגות 28% מ"זכויות ההצבעה בחברה. שאר המניות שאינן נסחרות הן בעלות עדיפות ב"הצבעה. קבוצה מאוד מסויימת, אספה כמות גדולה של סחורה — (הערה: כל בעל 10% מהמניות יכול למנות מנהל בדיקטטוריון של החברה) ועכשיו מחפ"שים קבל, כמו דירקטור או יגני, שיהיה מוכן לשלם מחיר יפה, עבור האפשרות למנות דירקטור. עוד משהו: מניות "בנין" לא עלו מאז ינואר, כלומר הפסידו ריאלי של 60%. יחד עם זה, לחסידי המכפילים — המכפיל של "בנין" הוא הטוב ביותר בין הבנקים למשכנתאות.

הטובים וכל השאר

בקבוצת הבנקים וחברות האחזקה היתה המניה הגרועה ביותר, מראשית השנה, "דנו" — 66% (מינוס) לאחר ניכוי האינפלציה. בקבוצת הבנקים ל"משכנתאות היתה הטובה ביותר, "מי" — 67% לאחר ניכוי עליית המדד. הגרועה ביותר, "משכנתאות לבנין" — 68% בענף מוסדות המימון היתה ח"טובה בין חברות הביטוח: +16%. ח"גרועה ביותר, "צור" — 63%. "פנסות" היתה הטובה ביותר בקבוצת המיסחר: +15%; הגרועה ביותר ר"ק: -27%. בקבוצת המקרקעין היתה הטובה ביותר "רסקו" — +14%; הגרועה ביותר, "מט" עי הדר" — 28%.

ומה קרה בתעשייה? המניה הטובה ביותר היתה של "ריס" — +104%; ח"גרועה ביותר, "אתא" — 59%. בקבוצת החברות להשקעה היתה הפתעה, "עוז" השיגה שיא: 469 אחוזים תשואה ל"אחר ניכוי המדד. הגרועה היתה, "לנד" — 61% — כבר היו דברים מעולם. בשנת תשל"ב יתהפך הגלגל, וחברה מאלה שהיו למעלה ירדו ולהפך. תשואה טובה לשנה החדשה.

נסכם את שנת תשמ"א, בכמה שורות. שתי תופעות בלטו בשנה זו בבורסה. האחת — פעילות הבנקים. ערך מניות הבנקים הנסחרות היום בבורסה נאמד ב-4 מיליארד דולר — סכום עתק שהטיל את צילו על כל שוק-ההון. גם הביצועים של הבנקים היו ללא תקדים.

מכשירים

הלהיט התורן

אומרים שפגז ה-105 מילימטר שפותח על ידי התעשייה הצבאית, נחטף על ידי קציני החימוש של צבאות שונים. ערך הייצוא של פגזים אלה הגיע לחצי מיליארד דולר.

כל המקר"מים הם פרי פיתוח ישראלי מקורי — ה"פזמונית" פותחה על ידי "אלבית מחשבים" והוא המתקן ה"יחיד המופיע כיחידה אחת, וגודלו מאפיין את התקנתו בתא הכפפות של המונית. שתי החברות האחרות מייצרות ומשווקות מקר"ם המורכב משתי יחידות, מו"נה וקופה רושמת בנפרד. יש נהגים ה"טוענים שזה מקשה, לעומתם אחרים מצביעים על היתרון שהקופה הרושמת צמודה לנהג ולא למונית. "כל נהג וחקו"פה שלו".

מעניין מה שמעניין את נהגי המונית: קודם כל שאפשר יהיה לשנות את התעריף במהירות — הפעלה בלחיצת כפתור, ולמוניות בין עירוניות, הפעלה של מחיר קבוע לנסיעות שירות. שהסרט בקופה הרושמת יהיה מספיק ארוך, שלא יצטרכו להחליף אותו כל יום או יומיים, ובכלל, שהמכשיר יהיה כזה, ש"יטפלו בו פחות ושיכנסו פחות למוסך ו"שמחיר השירות יהיה נמוך. לכל מקר"ם, "פזמונית" משלו: ב"פזמונית" אפשרות הפרדה בין מוזמן לאשראי, ל"מוניטקס" סרט קופה מת"פצל, ארוך במיוחד. לנהגי המוניות יש עכשיו שתי בעיות: הראשונה — איזה מקר"ם לקנות; השנייה — מאיפה יבוא הכסף לקנות אותו. נסיעה טובה.